

DRZEWIECKI, Marcin. Udział bibliotek publicznych w rozwoju społecznym. Bibliotekarz. 2008, vol. 75, no. 10, s. 7-11. ISSN 0208-4333.

Podíl veřejných knihoven na společenském rozvoji

Úvod příspěvku prof. Marcina Drzewieckiego začíná definováním termínu „informační společnost“ ze sociologického hlediska. Význam tohoto termínu má různý výklad: je pojímán technologicky, ekonomicky, logicky, z hlediska společenského i vzdělávacího. Především je však důležité, jak se uplatňuje tato aktivita z hlediska každodenního života obyvatel, většiny organizací, pracovního prostředí a také ve využívání informačních technologií a v jejich dopadu na osobní, společenské, výchovné i zaměstnavatelské oblasti. Autor se zabývá analýzou postavení knihoven v rámci společnosti z různých hledisek. Důležitým hlediskem je tzv. propagace knihovny. Jde především o informační služby, ale i další součásti tohoto zařazení knihovny do požadavků společnosti, ať již se týká knihovnických fondů či služeb, které knihovna nabízí nebo se na nich podílí s tematikou kulturně-osvětovou (výchovnou). Zmíněné aktivity knihoven tvoří komplex, který napomáhá knihovnám získat uznání od veřejnosti. S tím pochopitelně souvisí i skutečnost, že knihovna jako subjekt působí pozitivně na činnost lokální (místní) společnosti a má morální právo intenzivně se ucházet o získání podpory z finančních zdrojů jak jednotlivých krajů, tak i evropských fondů. Nejlépe definoval jednotlivé složky napomáhající vhodné propagaci knihoven J. Wojciechowski ve své knize „Idee a reczywistość: bibliotekarstwo programatyczne.“¹

Mohou knihovny poskytující veřejné služby podpirat rozvoj společnosti?

Článek M. Drzewieckiego se zaměřil na několik hledisek uplatnění činnosti knihoven v návaznosti na kulturnost, společenské dění i hospodářskou oblast. Viz soubor těchto hledisek: Jakým způsobem mohou veřejné knihovny přispět k rozvoji společnosti?, Knihovna a lokální společenství. Propagace knihovny v prostředí. Knihovny pro děti a mládež – prostředek pro výchovu.

Postavení knihovny v určité oblasti musí navazovat na společenskou aktivitu potřebnou pro celkový život společnosti. Viz názor anglického informačního teoretika Davida Nicholase: „Je nutné respektovat potřebu informací podle určité struktury činnosti směřující k navýšení pozice kultury v politickém i ve společenském prostředí“.

Největší počet uživatelů služeb knihoven v Polsku představují děti do patnácti let (29,5 %) a mládež 16-19 let (19,1 %), což celkově představuje skoro padesát procent! Další významnou pozici v činnosti knihoven zaujímají informace specializované profesně, tzn. soustředit se na aktuální potřeby společnosti a na ně zaměřit odpovídající literaturu. Rovněž zveřejňovat a doporučovat nabídky práce uveřejněné v různých časopisech (knihovny tak pomáhají svým uživatelům, kteří shánějí zaměstnání). Důležitá je i „vzdělávací nabídka“ – především jde o budování informačních zdrojů, např. různých bází a katalogů. Knihovny pomáhají i studentům, zvláště studentům středních škol, kteří sami nedisponují vlastními knihovnami. Další oblasti (témata) v činnosti knihoven tvoří informace obchodní a podnikatelské a také informace o kultuře.

Knihovny pro děti a mládež jako prostředek vzdělávacího rozvoje

Funkce knihoven věnovaná dětem a mládeži zahrnuje věkový limit čtenářů 7-20 let. A právě v této části života mohou knihovny uplatnit svůj výchovný vliv. Autor se opírá také o výzkum četby K. Maciaga z polského Institutu knihy. Čtenáři, uživatelé knihoven, se s výchovnou aktivitou setkávají u cca 50-70 % polských knihoven. Pochopitelně důležitou součástí této aktivity je vhodná spolupráce se školami a dalšími institucemi a subjekty, které se zabývají vzděláváním dětí a mládeže, dále také s vědeckými insti-

tucemi, muzei a archivy. Knihovny, které poskytují služby dospělým lidem a vykonávají nejrůznější funkce, napomáhají svým uživatelům v mnoha podobách i ve společenském životě. Pro komplexní podobu činnosti knihoven je nutné též vhodně knihovny připravit, aby poskytovaly své služby i seniorům či lidem neplnoprávným – postiženým, nemocným nebo vyloučeným z běžné společnosti (např. vězňům).

PhDr. Vincenc Streit